

## POSTANOWIENIE

Dnia 17 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner (przewodniczący)

SSN Marian Kocon

SSN Anna Owczarek (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku K. P. następcy prawnego J. P. i T. P.  
przy uczestnictwie Z. P., M. B., J. M., M. K., E. S., G. C., A. C., E. K., H. C., H. G.,  
J. C., S. G. i D. P.  
o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej  
w dniu 17 października 2019 r.,  
zażalenia uczestnika Z. P.  
na postanowienie Sądu Okręgowego w O.  
z dnia 25 lutego 2019 r., sygn. akt I Ca (...),

**uchyla zaskarżone postanowienie.**

### UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 25 lutego 2019 r. Sąd Okręgowy w O. odrzucił skargę kasacyjną uczestnika Z. P. od postanowienia tego Sądu z dnia 10 października 2018 r., wniesioną przez adwokata A. M. Wskazał, że uczestnik był zastąpiony przez dwóch pełnomocników, tj. adwokata Z. B., który złożył skargę kasacyjną w dniu 11 stycznia 2019 r., oraz adwokata A. M., która złożyła skargę kasacyjną w dniu 14 stycznia 2019 r. Uznał, że Sądowi Najwyższemu może być przedstawiona zgodnie z art. 398<sup>1</sup> § 1 k.p.c. tylko jedna skarga kasacyjna tej samej strony procesowej, przy czym powinna to być pierwsza skarga złożona w sprawie.

Sąd odwołał się przy tym do § 2 wskazanego przepisu, który stwierdza, że wniesienie skargi kasacyjnej przez stronę wyłącza jej złożenie przez Prokuratora Generalnego, Rzecznika Praw Obywatelskich oraz Rzecznika Praw Dziecka. Oceniał, że procesowo skuteczne wniesienie jej przez stronę wywołuje „konsumpcję” prawa do skargi kasacyjnej, co oznacza, że druga skarga jest „niedopuszczalna z innych przyczyn” w rozumieniu art. 398<sup>6</sup> § k.p.c.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł uczestnik Z. P. Dochodząc jego uchylenia w całości zarzucił naruszenie art. 398<sup>6</sup> § 2 k.p.c. poprzez uznanie, że skarga kasacyjna wniesiona przez adwokat A. M. podlega odrzuceniu.

Sąd Najwyższy zważył:

Postępowanie kasacyjne przed Sądem Najwyższym może być wszczęte jedynie na skutek skargi kasacyjnej wniesionej przez osobę uprawnioną. Legitymacja w tym zakresie przysługuje stronie, która wnosi ją we własnym interesie. Uprawnienie do wniesienia skargi kasacyjnej, w tym w oparciu o dodatkowe przesłanki ochrony podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności i praw człowieka albo naruszenia praw dziecka przysługuje ponadto odpowiednio Prokuratorowi Generalnemu, Rzecznikowi Praw Obywatelskich oraz Rzecznikowi Praw Dziecka, niezależnie od tego, czy brali wcześniej udział w postępowaniu przed sądem powszechnym (art. 398<sup>1</sup> § 1 zd. 2 i art. 398<sup>3</sup> § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). Złożenie skargi przez stronę wyłącza możliwość wniesienia skargi przez Prokuratora Generalnego lub Rzecznika Praw Obywatelskich lub Rzecznika Praw Dziecka, chyba że taka skarga miałaby inny zakres zaskarżenia niż skarga strony.

Wykładnia tego przepisu prowadzi do wniosków odmiennych jak przyjęte przez Sąd drugiej instancji. Nie ulega wątpliwości, że zgodnie z przepisami kodeksu postępowania cywilnego, także w sprawach, w których w następstwie wprowadzenia przymusu adwokacko-radcowskiego strona pozbawiona jest zdolności postulacyjnej, może ona ustanowić więcej niż jednego pełnomocnika procesowego. Do wygaśnięcia dotychczasowego pełnomocnictwa nie dochodzi przez udzielenie go innemu adwokatowi (radcy prawnemu), gdyż nie oznacza to samo przez się cofnięcia pełnomocnictwa udzielonego wcześniej (por. orzeczenie

Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 1937 r., C II 2959/36, PS 1937, poz. 508, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2005 r., I CZ 105/05, nie publ.). Problem kolejności i skuteczności doręczeń w sytuacji, gdy strona ustanowiła kilku pełnomocników rozstrzygnięto przyjmując, że jeżeli strona w treści udzielonego pełnomocnictwa procesowego lub w inny jednoznaczny sposób nie wskazała, któremu z ustanowionych przez nią pełnomocników należy dokonywać doręczeń, to wyboru dokonuje przewodniczący lub sąd (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 30 stycznia 1973 r., I CZ 163/72, OSNC 1973, nr 11, poz. 202, z dnia 22 kwietnia 1998 r., I CKN 856/97, OSNC 1999 nr 1, poz. 4, z dnia 30 czerwca 2016 r., I CZ 36/16, nie publ., z dnia 12 grudnia 2017 r., IV CZ 89/17, nie publ.). Zgodnie z art. 93 k.p.c. mocodawca stawający jednocześnie z pełnomocnikiem może niezwłocznie prostować lub odwoływać jego oświadczenia. Przepis ten nie wyłącza ogólnej zasady odwoływalności czynności procesowych przez stronę, poza czynnościami dyspozytywnymi i skutecznymi z innych przyczyn (por. m.in. uzasadnienie uchwał Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 1995 r., III CZP 43/95, OSNC 1995, nr 9, poz. 122, z dnia 20 września 1990 r., III CZP 52/90, OSNC 1991, nr 4, poz. 42, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 sierpnia 2000 r., II CKN 888/00, OSNC 2001, nr 1, poz. 17). W piśmiennictwie wskazano, że w wypadku kolizji lub sprzeczności między oświadczeniami pełnomocników (nieograniczonych treścią udzielonych im pełnomocnictw) i w braku jednoczesnego wyboru przez stronę właściwego oświadczenia, czynności pełnomocników pozostające w sprzeczności należy uznać za niebyłe, gdyż nie ma podstaw do przyznawania któremukolwiek z nich pierwszeństwa lub większej mocy.

Ustanowienie adwokata (radcy prawnego) jest równoznaczne z udzieleniem mu pełnomocnictwa procesowego, którego zakres wyznacza art. 91 k.p.c., obejmując umocowanie z samego prawa do dokonywania wszystkich łączących się ze sprawą czynności procesowych do chwili jego wygaśnięcia, zatem brak podstaw do przyjęcia, że dokonanie takiej czynności przez jednego z pełnomocników uniemożliwia jej ponowienie przez pozostałych. Wszystkie pełnomocnictwa umocowujące do ich dokonania są bowiem wobec Sądu tak samo skuteczne. Oczywistym jest jednak, że nie może być mowy o wielości czynności procesowych tego samego podmiotu postępowania, stąd bez względu na to, ilu pełnomocników

je powtórzy realizowane jest tylko jedno uprawnienie strony, którego wyrazem jest jedna czynność procesowa. Jedynymi ograniczeniami są wskazany brak sprzeczności oraz zachowanie ewentualnego terminu jej dokonania.

Konsekwentnie stwierdzić należy, że kolejny pełnomocnik strony może wnieść skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego w terminie otwartym doręczeniem odpisu orzeczenia z uzasadnieniem na skutek wniosku złożonego przez innego pełnomocnika (art. 398<sup>5</sup> § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.), niezależnie od tego, czy skarga taka została już złożona. Skargi wnoszone przez kilku pełnomocników tej samej strony mogą, ale nie muszą, pokrywać się zakresem zaskarżenia i podstawami kasacyjnymi, przy czym wniesiona później stanowi jedynie uzupełnienie wcześniejszej. Uprawnienie do uzupełnienia skargi kasacyjnej niweczy dopiero upływ terminu wskazanego w art. 398<sup>5</sup> § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Szczególna sytuacja powstaje w wypadku odrzucenia wcześniej złożonej skargi, gdyż wtedy strona, o ile zachowa termin otwarty doręczeniem odpisu orzeczenia z uzasadnieniem na skutek wniosku strony, może sporządzić i wnieść nową samodzielną skargę kasacyjną. Tożsamy stan prawny powoduje, że aktualne jest stanowisko Sądu Najwyższego, wyrażone w związku z odrzuceniem skargi kasacyjnej nieodpowiadającej wymaganiom przewidzianym w art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 stycznia 2006 r., I PZ 25/05, OSNP 2007, nr 1-2, poz. 14, z dnia 11 stycznia 2006 r., III CZ 104/05, nie publ., z dnia 9 lipca 2008 r., V CZ 47/08, nie publ., z dnia 13 kwietnia 2018 r., I CZ 35/18, nie publ. oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 1998 r., II CKN 517/97, OSNC 1998, nr 7-8, poz. 127).

Z akt sprawy wynika, że wniosek o doręczenie odpisu orzeczenia z uzasadnieniem złożył pełnomocnik uczestnika Z. P. - adwokat Z. B. w dniu 12 października 2018 r., odpis postanowienia z uzasadnieniem doręczono mu w dniu 14 listopada 2018 r., a później ustanowiona pełnomocnik uczestnika Z. P. - adwokat A. M. złożyła skargę kasacyjną w dniu 14 stycznia 2019 r. W tym stanie rzeczy termin do uzupełnienia skargi kasacyjnej został zachowany i zaskarżone postanowienie podlega uchyleniu (art. 398<sup>15</sup> § 1 w zw. z art. 394<sup>1</sup> § 3 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

